

Opium Valmue

Papaver somniferum

'Den, der giver søvn'

Herhjemme kendes især kornvalmuen, en postkasserød blomst på en tynd stængel.

Den vokser i kornet ofte i pletter og bræmmer, der afslører, hvor landmandens ukrudtsprøjte ikke nåede hen.

Frø af kornvalmue findes spredt over det ganske land, mens dens storebror, Opiumvalmuen, der kun sjældent træffes udenfor havens bede.

Opiumvalmuen er 30-80 cm høj.

Den er etårig og har en stiv, glat, stængel og krusede blågrønne blade.

Den bærer en enkelt blomst, der blomstrer i højsommeren.

De store blomster kan være hvide eller violette, i forskellige nuancer.

Blomsterknoppen beskytter sine kronblade med to kraftige bægerblade, der falder af, når kronbladene bryder ud. Efter bestøvning falder kronbladene af og frugtknuden svulmer op til en lille kugle. Øverst på kuglen sidder resterne af det, der før bestøvningen bar støvdragerne før og danner lille 'låg'. Når frøene er modne, løftes låget og en række små huller kommer til syne.

Frugtknuden fungerer nu, omtrent som en lille saltbøsse, hvor frøene drysser ud, når noget skubber til stængelen.

Inde i frugtknuden ligger en masse små, runde frø.

Frøene kaldes 'birkes'.

De indeholder en masse energi i form af planteolje, og smager lækkert og nøddeagtigt.

I Danmark kendes birkes især fra bagværk og forhandles både i en hvid og blåsort variant.

Opiumvalmuen er en såkaldt dvaleplante, hvis frø kan ligge i jorden i mange år, og først spirer, når jorden rodes op.

Opiumvalmuens rod er en pælerod med mange side rødder.

Den vokser vildt visse steder i Tyrkiet og Iran, men hvor den stammer fra vides ikke med sikkerhed. En almindelig antagelse er, at den har bredt sig i takt med, at mennesket koloniserede det europæiske kontinent.

Så langt man kan følge menneskeheden tilbage har opiumsvalmuen været en del af forfædrenes verden, som de fandt værd at nævne både i sumerernes kileskrift, og i pyramidernes billeder og hieroglyffer samt de tidligste lægebøger.

Stenalderfolkeslag har lagt(eller tabt) dens frø i deres grave, så arkæologerne kan finde dem i dag, og munke og hekse har brugt den i deres arbejde.

Bortset fra de lækre frø, er det navnlig plantesaftens bedøvende virkning, der har haft interesse for lægevidenskaben og givet den sit

navn, 'somniaferum', der oversat betyder 'den der giver søvn'.

Plantesaften fra den umodne plante, kan videreforarbejdes til produkter som opium, morfin og heroin, altså forskellige slags narko.

Medikamenter, der fremstilles på basis af opiumsvalmuen kaldes tilsammen opiater, og forhandles i stor stil verden over. Afgrøder af opiumvalmuen er en vigtig indtægtskilde i nogle dele af verden.

Herhjemme er kommerciel dyrkning forbudt og kræver en særlig tilladelse, fordi plantens stoffer er stærkt vanedannende, og produkter af planten bekæmpes så vidt muligt, og har vold og kriminalitet i sit kølvand. Det engelske verdensimperie, udkæmpede hele to krige mod Kina for retten til at sælge opium i Kina, hvor stoffet gjorde stor skade på befolkningen.

Opium kunne helt lovligt købes på apoteker, i det meste af det 20. Århundrede.

Det endnu stærkere stof, der kaldes heroin, har den virkning, at brugerne får en følelse af uovervindelighed (hero= helt).

Heroin blev nærmest anset for at være et stof for gentlemen, som det ses i historierne om Sherlock Holmes, hvor den berømte detektiv tager sig et fix, før han kaster sig ud i sit vilde violinspil.

Plantesaften bruges den dag i dag i nogle former for hostesaft og smertestillende medicin og lignende stoffer fremstilles kemisk og bruges i forsøgene med at afvænne narkomaner.

Alle opiater er under mistanke for at skabe afhængighed og bør anvendes med største varsomhed.

Især børn tåler stofferne dårligt, og tidlige lægebøger advarer alvorligt barnepiger mod at blande plantesaften i mælken for at få nattero.

Opiumvalmue spirede frem i Middelalderhaven, da nye stier blev anlagt et tegn på, at planten også har haft sin plads i præstegårdens husapotek.

Heksene har (sandsynligvis) blandet plantesaften i deres 'flyvesalve', der gav kunderne et indtryk af, at de fløj.

Ved hjælp af opiumvalmuen har munkene lindret tandpine og smerter hos lidende mennesker med saften.

Opium virker stærkt forstoppende på fordøjelsen og er blevet brugt for at stoppe diarre.

Den smukke, farlige plante fortjener således både respekt og ros.

I Middelalderhaven vokser den i bedet med lægeplanter.

